

BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO FINANSIJA/
FINANSIJA I TREZORA

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА
И ТРЕЗОРА

BOSNIA AND HERCEGOVINA
MINISTRY OF FINANCE
AND TREASURY

CENTRALNA/SREDIŠNJA HARMONIZACIJSKA JEDINICA
ЦЕНТРАЛНА ХАРМОНИЗАЦИЈСКА ЈЕДИНИЦА

GODIŠNJI KONSOLIDOVANI IZVJEŠTAJ
INTERNE REVIZIJE
ZA
2015. GODINU

Sarajevo, mart 2016. godine

1. Uvod

Centralna harmonizacijska jedinica Ministarstva finansija i trezora BiH (CHJ) obavezna je, u skladu s odredbama člana 25. Zakona o internoj reviziji institucija BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 27/08 i 32/10), pripremiti Godišnji konsolidovani izvještaj interne revizije.

Godišnji konsolidovani izvještaj interne revizije daje osnovne podatke o sistemu interne revizije u institucijama BiH, podatke o aktivnostima Centralne harmonizacijske jedinice Ministarstva finansija i trezora BiH, podatke o jedinicama interne revizije, internim revizorima, podatke o revidiranim institucijama, kao i podatke o izvršenim internim revizijama od strane jedinica za internu reviziju institucija BiH i podatke o preduzetim aktivnostima na realizaciji zaključaka Vijeća ministara BiH.

Sistem interne revizije dio je sistema javne interne finansijske kontrole (PIFC – *Public Internal Financial Control*) koji je razvila Evropska komisija i koji ima za cilj da zemljama u procesu pridruživanja EU pruži pomoć u razumijevanju i primjeni dobro razvijenih i efektivnih sistema interne kontrole.

Sistem interne revizije u institucijama BiH, pored Zakona o internoj reviziji institucija Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 27/08 i 32/12) definiše i Strategija za provođenje javne interne finansijske kontrole u institucijama Bosne i Hercegovine koju je Vijeće ministara Bosne i Hercegovine usvojilo, a koja, između ostalog, predviđa razvoj decentralizovane interne revizije u institucijama BiH. Poseban akcent u Strategiji stavlja se na modalitete uspostavljanja organizacione strukture jedinica interne revizije rukovodeći se principom ekonomske opravdanosti i vodeći računa o troškovnoj efektivnosti ukupnog kontrolnog okvira u institucijama BiH.

Važan segment sistema interne revizije u javnom sektoru BiH predstavlja i Koordinacioni odbor Centralnih jedinica za harmonizaciju. To tijelo uspostavljeno je na osnovu člana 2. stav (13) i člana 28. stav (2) Zakona o internoj reviziji institucija Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 27/08 i 32/12), Zakona o finansiranju institucija BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 42/12), člana 6. Odluke Narodne skupštine Republike Srpske, broj: 01-1012/10 („Službeni glasnik RS“, broj: 72/10) i člana 6. Zakona o internoj reviziji u javnom sektoru Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 47/08).

Koordinacioni odbor Centralnih jedinica za harmonizaciju (KO CJH), čine rukovodioci Centralne harmonizacijske jedinice Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine, Centralne jedinice za harmonizaciju Federacije Bosne i Hercegovine i Centralne jedinice za harmonizaciju Republike Srpske.

U nastavku dajemo pregled stanja zakonodavnog okvira interne revizije u institucijama BiH, aktivnosti CHJ, preporuke iz izvještaja interne revizije koji su sačinjeni tokom izvještajnog perioda, kao i mjere i aktivnosti preduzete od strane institucija na realizaciji zaključaka Vijeća ministara BiH.

2. Centralna harmonizacijska jedinica Ministarstva finansija i trezora BiH - CHJ

Obaveza Bosne i Hercegovine na polju interne revizije utvrđena je članom 90. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica i Bosne i Hercegovine, u dijelu pod nazivom „Saradnja u području revizije i finansijske kontrole“ (*"Službeni glasnik BiH-Međunarodni ugovori", broj 10/08*).

U skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija BiH (*"Službeni glasnik BiH", br. 27/08 i 32/12*), Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica i BiH (*"Službeni glasnik BiH-Međunarodni ugovori", broj 10/08*), Zakonom o ministarstvima i drugim tijelima uprave BiH (*"Službeni glasnik BiH", broj 5/03, 42/03, 26/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09 i 103/09*), a na osnovu Odluke Vijeća ministara BiH, broj 113/09 (*"Službeni glasnik BiH", broj 44/09*) uspostavljena je Centralna harmonizacijska jedinica Ministarstva finansija i trezora BiH – CHJ, koja u skladu s navedenim propisima ima obavezu uspostaviti i razvijati sistem unutrašnje finansijske kontrole u institucijama Bosne i Hercegovine, a kao poseban segment ovog sistema da uspostavi sistem i strukturu interne revizije u institucijama BiH.

Vijeće ministara BiH u julu 2010. godine imenovalo je direktora i zamjenika direktora CHJ. Također, Vijeće ministara BiH je, na prijedlog CHJ, u septembru 2010. godine, na svojoj 133. sjednici, usvojilo Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji CHJ. CHJ je, u skladu s usvojenim Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji zaključno s 31.12.2015. godine u svom sastavu imala zaposleno ukupno 8 osoba, uključujući direktora i zamjenika direktora.

Podršku uvođenju javne interne finansijske kontrole u Bosni i Hercegovini pružila je i Evropska unija kroz dva projekta finansirana iz sredstava IPA (*Instrument for Pre-Accession Assistance*) fondova podrške Bosni i Hercegovini i to: Projekt PIFC (*Public Internal Financial Control*) i Projekt SPFM (*Strengthening Public Financial Management*). Projektom PIFC pružena je podrška institucijama BiH u procesu uvođenja i razvoja sistema interne revizije (*IR*) i sistema finansijskog upravljanja i kontrole (*FUK*) zasnovanih na dobrim praksama u državama članicama EU, kao i na iskustvima iz drugih država koje ispunjavaju obaveze vezane za procese pristupanja članstvu u EU. Projekat SPFM pružio je podršku procesu reformisanja i uspostavljanja efikasne javne uprave u Bosni i Hercegovini, koja je u stanju podržati proces integracije zemlje u EU, jačanju kapaciteta državnih i entitetskih uprava u polju kreiranja politika i koordinacije, kao i u području kontrole i upravljanja javnim finansijama.

U okviru pomenutih projekata pružena je i tehnička pomoć CHJ, a koja je osigurana kroz Koordinacioni odbor Centralnih jedinica za harmonizaciju - KO CJH. Projekt PIFC realizovan je kroz dva segmenta i to: segment interne revizije i segment finansijskog upravljanja i kontrole. Kroz Projekt SPFM pružena je podrška unapređenju sistema FUK-a, te približavanja modela koji se koriste, kao i iskustava zemalja u okruženju, ali i u svijetu, u oblasti certifikacije i kontinuirane profesionalne edukacije internih revizora.

Okvir PIFC-a (*Public Internal Financial Control*) čine tri stuba koji bi trebali osigurati dovoljno sinergijskih efekata kako bi se osiguralo razumno uvjerenje da interne kontrole funkcionišu adekvatno i efektivno, a to su:

- funkcionalno nezavisna i decentralizovana interna revizija (IR) - kao pomoć rukovodiocu institucije koja vrši preglede efektivnosti internih kontrola,
- finansijsko upravljanje i kontrola (FUK) - uz jačanje odgovornosti za ostvarivanje ciljeva institucije, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcionisanje sistema finansijskog upravljanja i kontrola u instituciji i
- CHJ kao zasebna jedinica koja razvija i usmjerava proces PIFC-a.

Svaki od tri nivoa vlasti je, kroz svoju centralnu harmonizacijsku jedinicu, dokumente koje je KO CJH odobrio dalje razrađivao i pripremao prilagođavajući okvirne dokumente svojim potrebama. Ovakvim koordinisanim pristupom postignuta je unificiranost u pristupu propisima metodološkog tipa iz oblasti interne revizije.

Centralna harmonizacijska jedinica Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine, u skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija BiH, ovlaštena je za razvoj, rukovođenje i koordinaciju interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine. U skladu s nadležnostima definisanim Zakonom o internoj reviziji institucija BiH, CHJ je u dosadašnjem postojanju realizovala kako slijedi:

- a) Pripremu prijedloga za izmjene Zakona o internoj reviziji u institucijama Bosne i Hercegovine, nakon usaglašavanja u Koordinacionom odboru CJH;

CHJ je pripremila nacrt Zakona o izmjenama Zakona o internoj reviziji institucija BiH kojim su stvorene kvalitetne zakonske pretpostavke za uspostavljanje efikasnog i ekonomičnog sistema interne revizije u institucijama BiH. Zakon je, nakon usvajanja, objavljen u "Službenom glasniku BiH", broj: 32/12.

Ovom dopunom zakonskog rješenja definisano je vršenje funkcije interne revizije u institucijama BiH na način da se osigura efikasnije i racionalnije uspostavljanje jedinica interne revizije, koje će onemogućiti uspostavljanje nepotrebno velikog broja jedinica interne revizije, već da se sa manjim brojem jedinica koje će, u skladu s različitim kriterijima grupisanja i ispunjenosti uslova, omogućiti pokrivenost internom revizijom više organizaciono i resorno srodnih institucija, a što za rezultat ima i značajan materijalni efekat u smislu negomilanja neracionalnog broja izvršilaca i troškova koji bi se tako proizveli. Ovakvom izmjenom omogućeno je i uspostavljanje jedne jedinice interne revizije koja će vršiti internu reviziju u više organizaciono ili resorno srodnih institucija, u skladu s principima definisanim Zakonom.

- b) Pripremu i implementaciju programa obuke i sertifikovanje internih revizora institucija Bosne i Hercegovine, nakon usaglašavanja programa obuke u Koordinacionom odboru CJH;

U prethodnom periodu izvršena je obuka osoblja koje radi na poslovima interne revizije i finansijskog upravljanja i kontrole u institucijama BiH, Republike Srpske i Federacije BiH, kroz Projekt PIFC i Projekt SPFM koji su finansirani od strane EU. Različiti nivoi obuka su pruženi za različite polaznike iz različitih oblasti.

U izvještajnom periodu CHJ je pripremila Program obuke i sertifikovanja internih revizora u institucijama BiH, koji je objavljen u "Službenom glasniku BiH", broj: 7/15. U skladu s Programom i svojom zakonskom obavezom, CHJ je donijela Odluku o načinu bodovanja, evidentiranja i izvještavanja o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji internih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 92/15) i Uputstvo o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji internih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br.

97/15). Navedenim podzakonskim aktima definisan je način sticanja zvanja i certifikata ovlaštenog internog revizora u institucijama BiH, kao i način priznavanja obuka internih revizora u institucijama BiH.

U izvještajnom periodu CHJ je, u skladu s Programom obuke i certifikovanja internih revizora u institucijama BiH, izdala 13 rješenja o sticanju certifikata ovlaštenog internog revizora u institucijama BiH.

- c) Usvajanje i implementaciju standarda za internu reviziju u institucijama BiH i Kodeksa profesionalne etike za interne revizore, nakon usaglašavanja u Koordinacionom odboru CJH;

Standarde interne revizije, s metodologijom rada interne revizije u institucijama BiH, CHJ je objavila u Priručniku za internu reviziju sa standardima interne revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 82/11). Ovi dokumenti temelje se na okvirnim dokumentima odobrenim od KO CJH.

Standardi za rad internih revizora zasnivaju se na Međunarodnim standardima za profesionalnu praksu interne revizije, na način kako je to definisano Zakonom o internoj reviziji institucija BiH. Navedeni standardi djelimično su prilagođeni potrebama javnog sektora i čine ih: Standardi karakteristika / atributivni standardi, Standardi izvođenja / radni standardi i Standardi implementacije / standardi provođenja.

Kodeks profesionalne etike za interne revizore u institucijama BiH sastavni je dio metodologije interne revizije i usaglašen je s međunarodnim standardima.

- d) Usvajanje i implementaciju radne metodologije interne revizije nakon usaglašavanja u Koordinacionom odboru CJH;

Pored Priručnika, nakon usaglašavanja okvirnih dokumenata na KO CJH, CHJ je za potrebe interne revizije u institucijama BiH pripremila i objavila tekst Povelje interne revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 82/11) i Kodeks profesionalne etike za interne revizore u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 82/11), kao dio radne metodologije za internu reviziju u institucijama BiH. Također, CHJ je objavila i tekst Sporazuma o vršenju funkcije interne revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 73/12).

Poveljom interne revizije uređuje se opšti pristup interne revizije, svrha i cilj, nezavisnost, uloga i djelokrug interne revizije, odgovornost rukovodioca jedinice za internu reviziju/internog revizora, kao i ovlaštenja pristupa dokumentaciji, kadrovima i fizičkoj imovini koja je relevantna za obavljanje angažovanja, te se definiše obim aktivnosti interne revizije, izvještavanje i postupci u slučaju identifikovanja indikatora prevare.

Etički kodeks je dokument neophodan i prikladan za profesiju interne revizije koja se zasniva na povjerenju i objektivnom uvjerenju o upravljanju rizikom, sistemima kontrole i rukovođenju.

U cilju stvaranja uslova za provođenje Zakona i podzakonskih akata, CHJ je pripremila i objavila tekst Sporazuma o vršenju funkcije interne revizije u institucijama BiH kojim se regulišu međusobna prava i obaveze jedinice interne revizije koje su navedenim propisima zadužene za vršenje funkcije interne revizije u više institucija i institucije u kojoj ta jedinica pruža uslugu interne revizije.

- e) Usvajanje i implementaciju Strategije razvoja interne revizije u javnom sektoru nakon usaglašavanja u Koordinacionom odboru CJH;

Strategiju za provođenje javne interne finansijske kontrole u institucijama Bosne i Hercegovine usvojilo je Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na svojoj 110. sjednici koja je održana 30.12.2009. godine. U toku je njena implementacija.

- f) Davanje saglasnosti na pravilnike o sistematizaciji organizacija koje uspostavljaju jedinice interne revizije u dijelu koji se odnosi na internu reviziju;
CHJ je u skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija BiH objavila Odluku o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 49/12) i Pravilnik o zapošljavanju internih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br.: 81/12 i 99/14) čime su stvoreni svi potrebni uslovi za dostavljanje prijedloga pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u jedinicama interne revizije na saglasnost CHJ za institucije koje uspostavljaju jedinice interne revizije. Ova aktivnost proizašla je nakon objavljivanja navedenih dokumenata, a koji su rezultat analiza rađenih od strane CHJ i razmatranja materijala i prijedloga dostavljenih od eksperata Projekta PIFC za izradu optimalne strukture interne revizije u institucijama BiH. Ovim dokumentima definisano je uspostavljanje decentralizovanog modela interne revizije u institucijama BiH, kao i obaveze institucija za uspostavljanje jedinica interne revizije.
CHJ u skladu sa Zakonom o internoj reviziji daje saglasnost na izmjene i dopune pravilnika o unutrašnjoj organizaciji institucija koje su u obavezi uspostaviti jedinicu interne revizije u skladu s navedenim propisima. Zahtjev za dobijanje saglasnosti dostavilo je 16 od ukupno 17 institucija koje su to bile obavezne učiniti. CHJ je u skladu sa svojom zakonskom obavezom razmotrila sve pristigle zahtjeve, te na one koji nisu bili kompletni i usaglašeni s navedenim propisima dala određene preporuke i sugestije. Nakon izvršenih korekcija i ugradnje datih preporuka, CHJ je dala saglasnost na dostavljene pravilnike.

Nepreduzimanje neophodnih aktivnosti na uspostavljanju funkcije interne revizije u institucijama BiH od strane Ministarstva sigurnosti BiH, kao jedine institucije koja još nije dostavila zahtjev za dobijanje saglasnosti za uspostavljanje jedinice interne revizije, direktno utiče na kašnjenje u implementaciji PIFC-a u institucijama BiH. Ovakvo ponašanje indirektno uzrokuje i kašnjenje u ispunjavanju obaveza koje je Bosna i Hercegovina preuzela potpisivanjem *Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica i Bosne i Hercegovine*.

- g) Koordinaciju rada jedinica interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine i uspostavljanje veza s državnim i međunarodnim institucijama na području interne revizije;
Trenutno su funkcionalno uspostavljene jedinice interne revizije u 14 institucija. Ovaj broj uključuje i jednu jedinicu interne revizije koja je uspostavljena početkom 2016. godine. CHJ u skladu sa svojom ulogom osigurava ravnopravan pristup metodologiji i primjeni propisa iz oblasti interne revizije svim jedinicama interne revizije, te koordinira rad internih revizora na terenu i izvještava o njihovom radu kroz Godišnji konsolidovani izvještaj interne revizije. Podaci o radu jedinica interne revizije i njihovim karakteristikama dati su detaljno u 4. dijelu ovog Izvještaja.
- h) Davanje saglasnosti na izbor rukovodioca Jedinice za internu reviziju i na uspostavljanje Odbora za internu reviziju;
CHJ je objavljivanjem Odluke o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH i Pravilnika o zapošljavanju internih revizora u institucijama BiH definisala kriterije za izdavanje saglasnosti. U izvještajnom periodu CHJ je zaprimila četiri zahtjeva za dobijanje saglasnosti za imenovanje rukovodioca jedinice interne revizije i jedan zahtjev za davanje saglasnosti za razrješenje rukovodioca jedinice interne revizije radi eksternog premještaja na drugo radno mjesto. CHJ je, u skladu s važećim propisima kojima se uređuje oblast interne revizije u institucijama BiH, a na osnovu ispunjenosti propisanih

uslova, u predviđenom roku dala svoje mišljenje o saglasnosti po ovim zahtjevima. Očekujemo da će u narednom periodu, nakon primjene odredaba Odluke o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH i Pravilnika o zapošljavanju internih revizora u institucijama BiH, kao i raspisivanja konkursa za rukovodioce jedinica interne revizije, nastaviti pristizati zahtjevi po ovom osnovu.

- i) Saradnju s Uredom za reviziju institucija Bosne i Hercegovine u cilju ostvarivanja efikasne i djelotvorne interne i eksterne revizije;
 Postoje uslovi za operativnu saradnju između internih i eksternih revizora kroz primjenu INTOSAI i ISSAI smjernica i standarda, a koje je Koordinacioni odbor vrhovnih revizorskih institucija objavio kroz Odluku o preuzimanju okvira međunarodnih standarda vrhovnih revizorskih institucija – ISSAI okvira u BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 38/11), a čiju primjenu sugeriše i CHJ internim revizorima kroz Priručnik za internu reviziju sa standardima interne revizije u institucijama BiH. Kroz dostavljene godišnje izvještaje jedinica interne revizije CHJ je informisana da se uvažavaju date sugestije kroz poštovanje metodologije, te da postoji operativna saradnja između osoblja interne revizije i revizora Ureda za reviziju institucija BiH.
- j) Nadzor nad implementacijom svih primjenjivih regulativa za internu reviziju od strane jedinica za internu reviziju;
 Nadzor nad primjenom regulativa za internu reviziju CHJ osigurava kroz godišnje izvještaje jedinica interne revizije i internih revizora, a koji služe kao osnov za izradu Godišnjeg konsolidovanog izvještaja interne revizije. Nadzor se vrši i kroz izvještavanje u skladu s metodologijom odobrenom od CHJ, kao i kroz davanje saglasnosti i mišljenja CHJ u vezi sa zahtjevima interne revizije, te kroz odobravanja dodataka Priručniku.
- k) Rješavanje neslaganja u mišljenjima, po zahtjevu i potrebi, između rukovodioca interne revizije i rukovodioca organizacije;
 U dosadašnjoj fazi razvoja sistema interne revizije nije bilo zahtjeva za rješavanjem sukoba rukovodioca jedinica interne revizije i rukovodilaca organizacije.

Pored naprijed navedenih aktivnosti, CHJ je u skladu s Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH i Pravilnikom o zapošljavanju internih revizora u institucijama BiH, a u saradnji sa strukovnim udruženjima: Udruženjem internih revizora u BiH – Sarajevo i Udruženjem internih revizora iz Banjaluke, u cilju izdavanja mišljenja vršila verifikaciju kroz procjenu i provjeru, u skladu s definisanim kriterima za svaki od pristiglih zahtjeva za verifikaciju certifikata ovlaštenih internih revizora izdatih od navedenih udruženja. Pregled broja mišljenja o prihvatljivosti certifikata, po godinama, koje je izdala CHJ dat je u sljedećoj tabeli.

Tabela 1.

Godina	Mišljenja CHJ o prihvatljivosti certifikata ovlaštenih internih revizora izdatih od strukovnih udruženja	
	Broj izdatih mišljenja u posmatranoj godini	Ukupan broj izdatih mišljenja
2013.	19	19
2014.	50	69
2015.	75	144

Na osnovu podataka iz tabele vidimo da je, zaključno s 31.12.2015. godine, CHJ izdala ukupno 144 pozitivna mišljenja o prihvatljivosti certifikata ovlaštenih internih revizora u smislu kvalifikovanosti za obavljanje poslova iz oblasti interne revizije u institucijama BiH. Od ukupnog broja datih mišljenja (144), u izvještajnom periodu dato je 75 mišljenja. Ovaj podatak o broju verifikovanih certifikata ohrabruje jer indirektno govori o postojanju kvalifikovane kritične mase kandidata za popunu radnih mjesta u jedinicama interne revizije institucija BiH.

3. Zakonodavni okvir i osnov za pripremu Godišnjeg konsolidovanog izvještaja interne revizije u institucijama BiH

Uspostavljanje i razvoj savremenog sistema upravljanja javnim rashodima u institucijama BiH predstavlja kompleksan skup aktivnosti koje su institucije BiH provele i provode, počevši od izrade zakonodavnog okvira, organizacionog strukturisanja i pozicioniranja pojedinih segmenata strateškog planiranja, srednjoročnog i godišnjeg budžetiranja, programiranja, pa do instaliranja i operativnog korištenja niza aplikativnih rješenja koja pomažu ostvarenju postavljenih ciljeva i u konačnom, ostvarenju misije svake od institucija.

Javna interna finansijska kontrola u javnom sektoru obuhvata dio načela *acquis communautaire* koje je uspostavila Evropska unija kao cjelovit sistem internih finansijskih kontrola za dobro upravljanje prihodima, rashodima, sredstvima i obavezama u javnom sektoru, bez obzira na njihov izvor.

EU model PIFC-a razdvaja funkcije i odgovornosti za sistem finansijskog upravljanja i kontrole (eng. Financial Management and Control, u daljem tekstu: FMC), obuhvatajući *ex ante* (prethodnu), *ongoing* (tekuću) i *ex post* (naknadnu) kontrolu i nezavisnu internu reviziju.

Na osnovu međunarodno prihvaćenih standarda i najbolje prakse EU, termin „interna finansijska kontrola u javnom sektoru“ (PIFC – Public Internal Financial Control) podrazumijeva cjelokupni, objedinjeni sistem koji uspostavljaju vlade entiteta i Vijeće ministara Bosne i Hercegovine radi kontrolisanja, revizije i izvještavanja o korištenju budžetskih sredstava i sredstava EU. Cilj ovog sistema je da osigura usklađenost zakonodavstva i transparentno, ekonomično, efikasno i efektivno upravljanje javnim sredstvima (državnim fondovima i fondovima Evropske unije), kao i da osigura njihovu kontrolu.

Interna finansijska kontrola u javnom sektoru obuhvata sve mjere za kontrolu svih državnih prihoda, rashoda, imovine i obaveza. Ona obuhvata i sve sisteme interne kontrole i sve procedure u javnim institucijama, te pomaže u stvaranju sigurnosti da se javna sredstva namjenski troše i da se njima postiže vrijednost uloženog.

Interna revizija, u skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija BiH, kao i u skladu s definicijom iz usvojenih standarda interne revizije, predstavlja nezavisno, objektivno uvjeravanje i konsultantsku aktivnost kreiranu s ciljem da se doda vrijednost i unaprijedi poslovanje organizacije. Ona pomaže organizaciji da ostvari svoje ciljeve osiguravajući sistematičan,

disciplinovan pristup ocjeni i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizikom, kontrolama i procesima upravljanja.

Zakon o internoj reviziji institucija BiH, u članu 25., propisuje obavezu Centralnoj harmonizacijskoj jedinici Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine (CHJ) da pripremi godišnji konsolidovani izvještaj interne revizije. CHJ je ovlaštena da na osnovu godišnjih izvještaja primljenih od rukovodilaca jedinica interne revizije pripremi Godišnji konsolidovani izvještaj interne revizije.

Nakon odobrenja ministra finansija i trezora Bosne i Hercegovine izvještaj se, radi upoznavanja s problematikom interne revizije, dostavlja Vijeću ministara Bosne i Hercegovine.

Godišnji konsolidovani izvještaj interne revizije daje i sažete informacije o broju obavljenih internih revizija, datim preporukama, te o statusu implementacije preporuka sadržanih u izvještajima o internoj reviziji, a na osnovu izvještaja koje su jedinice za internu reviziju dostavile CHJ.

Godišnji konsolidovani izvještaj interne revizije u institucijama BiH sačinjen je u formatu koji je pripremila CHJ.

CHJ je za potrebe interne revizije u institucijama BiH sačinila i objavila metodološke dokumente, koji su neophodni za kvalitetan rad i razvoj funkcije interne revizije u institucijama BiH. Ovi dokumenti uvažavaju okvirne dokumente usvojene na Koordinacionom odboru centralnih harmonizacijskih jedinica (KO CJH).

Metodologiju i zakonodavni osnov za funkcionisanje interne revizije u institucijama BiH čine:

1. Etički kodeks / Kodeks profesionalne etike internih revizora (*"Službeni glasnik BiH", broj 82/11*) sadrži načela i pravila kojih su se dužni pridržavati interni revizori kako bi u obavljanju svojih zadataka bili nezavisni, objektivni i poštteni. Pored toga, interni revizori moraju se neprekidno usavršavati s ciljem unaprjeđenja kvaliteta rada.
2. Povelja interne revizije (*"Službeni glasnik BiH", broj 82/11*) uređuje opšti pristup interne revizije, svrhu i cilj, nezavisnost, ulogu i djelokrug interne revizije, odgovornost rukovodioca jedinice za internu reviziju/internog revizora, kao i ovlaštenja pristupa dokumentaciji, kadrovima i fizičkoj imovini koja je relevantna za obavljanje angažovanja, te definiše obim aktivnosti interne revizije, izvještavanje i postupke u slučaju identifikovanja indikatora prevare.
3. Priručnik za internu reviziju sa standardima interne revizije (*"Službeni glasnik BiH", broj 82/11*) definiše metodologiju rada i obavljanja interne revizije u institucijama/budžetskim korisnicima koji se finansiraju iz budžetskih sredstava institucija BiH, a u skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija BiH. Priručnik pomaže u usvajanju stručne terminologije, razumijevanju i prihvatanju revizorskih tehnika koje će u svom radu primjenjivati interni revizori u institucijama BiH. Priručnik je prilagođen praksi javnog sektora.

Priručnik je urađen u skladu s međunarodnim standardima interne revizije i u skladu sa stečenim iskustvima u okviru Projekta PIFC, koje su održane u saradnji s ekspertima Projekta, angažovanom od strane Evropske komisije u cilju pružanja podrške uvođenju sistema javne interne finansijske kontrole u BiH.

Standardi interne revizije sastavni su dio Priručnika. Oblikovani su tako da ih cjelokupna profesija interne revizije može koristiti u svim organizacijama / institucijama u kojima rade interni revizori.

Pored objavljenih standarda interne revizije, interni revizori u svom radu koriste i druge akte (pravilnike, procedure, smjernice i sl.), ali i druge standarde i smjernice koji su primjenjivi u radu internih revizora, kao što su to pojedine INTOSAI i ISSAI smjernice i standardi, a koje je Koordinacioni odbor vrhovnih revizorskih institucija objavio kroz Odluku o preuzimanju okvira međunarodnih standarda vrhovnih revizorskih institucija – ISSAI okvira u BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 38/11).

Pored ovih dokumenata, objavljeni su i sljedeći dokumenti značajni za vršenje funkcije interne revizije u institucijama BiH:

- Zakon o izmjenama Zakona o internoj reviziji institucija Bosne i Hercegovine, objavljen u "Službenom glasniku BiH", broj 32/12,
- Odluka o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine, objavljena u "Službenom glasniku BiH", broj 49/12,
- Pravilnik o zapošljavanju internih revizora u institucijama Bosne i Hercegovine, objavljen u "Službenom glasniku BiH", br.: 81/12 i 99/14,
- Sporazum o vršenju funkcije interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine, objavljen u "Službenom glasniku BiH", broj 73/12,
- Program obuke i certifikovanja internih revizora u institucijama BiH, objavljen u "Službenom glasniku BiH", broj: 7/15,
- Odluka o načinu bodovanja, evidentiranja i izvještavanja o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji internih revizora u institucijama BiH, objavljena u "Službenom glasniku BiH", br. 92/15 i
- Uputstvo o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji internih revizora u institucijama BiH, objavljeno u "Službenom glasniku BiH", br. 97/15.

Zakonom o internoj reviziji institucija BiH, Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH i Pravilnikom o zapošljavanju internih revizora u institucijama BiH, definisane su institucije koje trebaju uspostaviti jedinice interne revizije, kao i način i rokovi za uspostavljanje funkcije interne revizije u institucijama BiH. Predmetnom Odlukom predviđeno je uspostavljanje ukupno 17 jedinica interne revizije, koje bi na taj način vršile funkciju interne revizije u institucijama BiH.

Institucije na koje se odnose navedene odredbe, tj. institucije koje trebaju uspostaviti jedinice interne revizije, bile su obavezne u roku od 180 dana od objavljivanja Odluke pokrenuti aktivnosti za dobijanje saglasnosti CHJ kroz podnošenje zahtjeva na izmjenu pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji baziranog na Zakonu o internoj reviziji institucija BiH.

Krajnji rok za ovu aktivnost istekao je. Svoju obavezu o preduzimanju aktivnosti za uspostavljanje funkcije interne revizije nije ispunilo Ministarstvo sigurnosti BiH, kao jedina od 17 institucija koje su to bile u obavezi učiniti.

Podsjećamo da je uvođenje sistema interne revizije obaveza Bosne i Hercegovine koja je utvrđena Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju između evropskih zajednica i njihovih država članica, s jedne, i Bosne i Hercegovine, s druge strane ("Službeni glasnik BiH", broj 10/08).

Vijeće ministara BiH je, na svojoj 8. sjednici, održanoj 21.05.2015. godine, prilikom upoznavanja s Godišnjim konsolidovanim izvještajem interne revizije, donijelo zaključke kojima je zadužio institucije BiH, koje su u obavezi uspostaviti jedinice interne revizije, da nastave sa započetim aktivnostima kako bi se tokom 2015. godine okončala procedura uspostavljanja i popunjavanja jedinica interne revizije u institucijama BiH. CHJ je zadužena da nastavi pružati podršku institucijama koje uspostavljaju jedinice interne revizije i da nastavi aktivnosti razvoja sistema interne revizije u institucijama BiH, kako bi se uspostavila operativna i funkcionalna struktura interne revizije u institucijama BiH. Zaključci Vijeća ministara BiH i njihova realizacija obrađeni su u posebnom dijelu ovog Izvještaja (4.2).

I pored navedenih zaključaka Vijeća ministara BiH i dosadašnjih aktivnosti CHJ, svoje obaveze još nije realizovalo Ministarstvo sigurnosti BiH, čime se direktno dovodi u pitanje dalja dinamika i način uspostavljanja sistema interne revizije u institucijama BiH, kao i poštovanje rokova za ispunjavanje preuzetih obaveza.

4. Konsolidovani izvještaj o internoj reviziji po revizorskim izvještajima za 2015. godinu

4.1. Podaci o izvršenim internim revizijama u toku 2015. godine

CHJ je na osnovu godišnjih izvještaja dobijenih od jedinica interne revizije pripremila Godišnji konsolidovani izvještaj interne revizije. Godišnji konsolidovani izvještaj interne revizije daje sažete informacije o preduzetim aktivnostima, revidiranim oblastima, datim preporukama interne revizije i njime su obuhvaćene najznačajnije aktivnosti u vezi s internom revizijom u institucijama BiH.

U izvještajnom periodu, interna revizija vršena je u skladu s odobrenom i objavljenom metodologijom interne revizije, standardima interne revizije i stečenim iskustavima internih revizora.

Interna revizija predstavlja nezavisno, objektivno uvjeravanje i konsultantsku aktivnost kreiranu s ciljem da se doda vrijednost i unaprijedi poslovanje organizacije. Ona pomaže organizaciji da ostvari svoje ciljeve obezbjeđujući sistematičan, disciplinovan pristup ocjeni i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizikom, kontrolama i procesima upravljanja.

4.1.1. Jedinice interne revizije institucija BiH - pregled

Interna revizija u institucijama BiH je, sa 31.12.2015. godine, funkcionalno i kadrovski uspostavljena ili u postupku uspostavljanja, u skladu s važećim propisima, u 13 od predviđenih 17 institucija BiH. Pregled institucija koje su uspostavile internu reviziju i institucija koje nisu uspostavile internu reviziju do 31.12.2015. godine, a obavezne su to učiniti prema Odluci o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH, dat je u narednoj tabeli.

Tabela 2.

A)	Institucije koje su uspostavile jedinicu interne revizije - JIR do 31.12.2015.g.	Funkcionalno i kadrovski u potpunosti uspostavljena JIR	Obrazloženje
1.	Ministarstvo finansija i trezora BiH	DA	-
2.	Uprava za indirektno oporezivanje BiH	DA	-
3.	Ministarstvo odbrane BiH	DA	-
4.	Granična policija BiH	DA	-
5.	Parlamentarna skupština BiH	DA	-
6.	Državna agencija za istrage i zaštitu	DA	-
7.	Obavještajno-sigurnosna agencija BiH	Djelimično - ne u potpunosti	Nije kadrovski popunjena JIR u skladu s odobrenim brojem izvršilaca (zaposlena 1 od predviđene 2 osobe)
8.	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH	Djelimično - ne u potpunosti	Nije kadrovski popunjena JIR u skladu s odobrenim brojem izvršilaca (zaposlena 1 od predviđene 2 osobe)
9.	Ministarstvo pravde BiH	Djelimično - ne u potpunosti	Nije kadrovski popunjena JIR u skladu s odobrenim brojem izvršilaca (zaposlene 2 od predviđene 3 osobe)
10.	Ministarstvo civilnih poslova BiH	Djelimično - ne u potpunosti	Nije kadrovski popunjena JIR u skladu s odobrenim brojem izvršilaca (zaposlene 2 od predviđene 3 osobe)
11.	Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH	Djelimično - ne u potpunosti	Zaposlen 1 interni revizor prema važećem Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji, koji nije usklađen s propisima u oblasti interne revizije. U toku su izmjene Pravilnika (u decembru 2015. dostavljeno Ministarstvu pravde na mišljenje).
12.	Ministarstvo vanjskih poslova BiH	Djelimično - ne u potpunosti	Zaposlena 2 interna revizora* prema važećem Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji, koji nije usklađen s propisima u oblasti interne revizije. U toku su izmjene Pravilnika.
13.	Agencija za identifikaciona dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka BiH – IDDEEA	Djelimično - ne u potpunosti	Zaposlen 1 interni revizor prema važećem Pravilniku o unutr. organizaciji, koji nije usklađen s propisima u oblasti interne revizije. U toku su izmjene Pravilnika**.
B)	Institucije koje nisu uspostavile JIR do 31.12.2015.g.	Preduzete aktivnosti na uspostavljanju JIR	Obrazloženje
14.	Služba za zajedničke poslove institucija BiH	DA	Od 01.02.2016.g. zaposlen je 1 interni revizor, a planirana su sredstva u budžetu SZPP za 2016. godinu za kadrovsko popunjavanje rukovodioca JIR
15.	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH	DA	Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji u postupku usvajanja

16.	Ministarstvo komunikacija i prometa BiH	DA	Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji u postupku usvajanja
17.	Ministarstvo sigurnosti BiH	NE	-
Napomena:			
* U JIR MVP BiH od januara 2016. godine broj zaposlenih na poslovima interne revizije smanjen je sa 2 na 1 jer je jedan interni revizor raspoređen na radno mjesto izvan JIR.			
**Dopisom od 22.01.2016. g. IDDEEA je obavijestila da je "Po imenovanju novog menadžmenta u Agenciji Prijedlog pravilnika o unutrašnjoj organizaciji povučen iz dalje procedure i nakon dorade isti će biti proslijeđen na usvajanje".			

Iz prethodne tabele vidimo da je zaključno s 31.12.2015. godine interna revizija u potpunosti uspostavljena, u skladu s važećim propisima, u šest institucija i to: Ministarstvu finansija i trezora BiH, Upravi za indirektno oporezivanje BiH, Ministarstvu odbrane BiH, Graničnoj policiji BiH, Parlamentarnoj skupštini BiH i Državnoj agenciji za istrage i zaštitu.

Sedam institucija preduzele su određene aktivnosti na uspostavljanju jedinica interne revizije, ali ih još nisu u potpunosti okončale. Od ovih sedam institucija, kod četiri institucije riječ je o kadrovskoj nepopunjenosti jedinica interne revizije, a to su: Obavještajno-sigurnosna agencija BiH, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglica BiH, Ministarstvo pravde BiH i Ministarstvo civilnih poslova BiH.

Preostale tri institucije pokrenule su proceduru usvajanja novog pravilnika koji je usklađen s propisima u oblasti interne revizije, dok su interni revizori zaposleni na osnovu važećeg pravilnika o unutrašnjoj organizaciji, koji nije usklađen s propisima u oblasti interne revizije, a to su: Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH, Ministarstvo vanjskih poslova BiH i Agencija za identifikaciona dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka.

Od strane Službe za zajedničke poslove institucija BiH, jedne od četiri institucije koje nisu do 31.12.2015. godine uspostavile jedinicu interne revizije, obaviješteni smo, u periodu izrade ovog izvještaja, da je od 01.02.2016. godine kadrovski popunjeno mjesto internog revizora u JIR ove službe. Također, u budžetu za 2016. godinu Službe za zajedničke poslove institucija BiH planirana su sredstva za zapošljavanje i rukovodioca jedinice interne revizije.

Od preostale tri institucije koje nisu uspostavile jedinicu interne revizije, dvije institucije su pokrenule proceduru usvajanja Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji koji je usklađen s propisima u oblasti interne revizije, a to su: Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH i Ministarstvo komunikacija i prometa BiH, dok Ministarstvo sigurnosti BiH to još nije učinilo.

Ministarstvo sigurnosti BiH jedina je od 17 institucija koje su obavezne uspostaviti internu reviziju prema Odluci o kriterijumima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH, a koja i dalje nije preduzela aktivnosti na uspostavljanju interne revizije.

Nadležnost svake od 17 jedinica interne revizije institucija BiH, koje trebaju biti uspostavljene, definisana je Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH. Od 13¹ uspostavljenih jedinica interne revizije, 8 jedinica interne revizije vrši funkciju interne revizije samo u jednoj, matičnoj instituciji. To su jedinice interne revizije u: Ministarstvu odbrane BiH, Ministarstvu vanjskih poslova BiH, Upravi za indirektno oporezivanje BiH, Graničnoj policiji BiH, Državnoj agenciji za istrage i zaštitu, Obavještajno-sigurnosnoj agenciji BiH, Agenciji za identifikaciona dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka BiH i Direkciji za koordinaciju policijskih tijela.

¹ U ukupnom broju uspostavljenih JIR institucija BiH (13) nije uključena JIR Službe za zajedničke poslove institucija jer je funkcionalno uspostavljena nakon 31.12.2015.g.

Preostalih pet jedinica interne revizije, u skladu s usvojenim decentralizovanim modelom uspostavljanja i organizovanja sistema interne revizije u institucijama BiH, funkciju interne revizije vrši za više institucija.

U skladu s tim, Centralna jedinica za internu reviziju institucija BiH Ministarstva finansija i trezora BiH vrši funkciju interne revizije u: Ministarstvu finansija i trezora BiH, Agenciji za državnu službu Bosne i Hercegovine, Agenciji za javne nabavke Bosne i Hercegovine, Agenciji za osiguranje u Bosni i Hercegovini, Agenciji za statistiku Bosne i Hercegovine, Arhivu Bosne i Hercegovine, Generalnom sekretarijatu Vijeća ministara BiH, Direkciji za evropske integracije, Direkciji za ekonomsko planiranje BiH, Uredu koordinatora za reformu javne uprave, Memorijalnom centru Srebrenica – Potočari, Odboru državne službe za žalbe, Predsjedništvu BiH, Uredu za zakonodavstvo i Centralnoj harmonizacionoj jedinici MFIT BiH.

Do sada su sve od navedenih institucija, osim Predsjedništva BiH, potpisale Povelju interne revizije i Sporazum o vršenju funkcije interne revizije s Centralnom jedinicom za internu reviziju institucija BiH MFIT BiH.

U izvještajnom periodu, u skladu s usvojenim Strateškim i Godišnjim planovima rada, ova jedinica interne revizije vršila je interne revizije u devet institucija i to: Ministarstvu finansija i trezora BiH, Agenciji za javne nabavke BiH, Agenciji za osiguranje u BiH, Direkciji za ekonomsko planiranje BiH, Memorijalnom centru Srebrenica – Potočari, Agenciji za statistiku BiH, Direkciji za evropske integracije BiH, Odboru državne službe za žalbe BiH i Arhivu BiH. Detalji o obavljenim internim revizijama prikazani su u tabelarnim pregledima (tabela 3. i 4.).

Jedinica interne revizije uspostavljena pri Ministarstvu pravde BiH nadležna je za vršenje funkcije interne revizije u: Ministarstvu pravde Bosne i Hercegovine, Pravobranilaštvu Bosne i Hercegovine, Jedinici za implementaciju projekta izgradnje Zavoda za izvršenje sankcija pritvora i drugih mjera BiH, Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine, Sudu Bosne i Hercegovine, Tužilaštvu Bosne i Hercegovine i Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine. Jedinica interne revizije Ministarstva pravde BiH u izvještajnom periodu nije obavila ni jednu internu reviziju. Ova Jedinica ima zaposlena dva interna revizora, a nema rukovodioca Jedinice interne revizije.

Jedinica interne revizije Parlamentarne skupštine BiH nadležna je za vršenje funkcije interne revizije u: Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine, Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, Agenciji za zaštitu ličnih podataka u BiH, Uredu za razmatranje žalbi po javnim nabavkama i Centralnoj izbornoj komisiji Bosne i Hercegovine. Jedinica interne revizije Parlamentarne skupštine BiH potpisala je Povelju interne revizije i Sporazum o vršenju funkcije interne revizije sa svih pet institucija za koje je nadležna vršiti funkciju interne revizije. U izvještajnom periodu Jedinica interne revizije Parlamentarne skupštine BiH je, u skladu sa usvojenim planovima, vršila internu reviziju u Parlamentarnoj skupštini BiH i Centralnoj izbornoj komisiji BiH.

Jedinica interne revizije Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine nadležna je za vršenje funkcije interne revizije u: Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH, Institutu za nestale osobe Bosne i Hercegovine, Instituciji ombudsmana za ljudska prava i Fondu za povratak Bosne i Hercegovine.

Jedinica interne revizije Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice potpisala je Povelju interne revizije sa: Ministarstvom za ljudska prava i izbjeglice BiH, Institutom za nestala osobe BiH i Fondom za povratak BiH, dok je Sporazum o vršenju funkcije interne revizije potpisan sa Institutom za nestale osobe i Fondom za povratak BiH. U izvještajnom periodu ova Jedinica je obavljala internu reviziju u Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH i Fondu za povratak BiH.

Jedinica interne revizije Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine nadležna je za vršenje funkcije interne revizije u: Ministarstvu civilnih poslova Bosne i Hercegovine, Agenciji za antidoping kontrolu BiH, Agenciji za lijekove i medicinska sredstva BiH, Agenciji za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje u BiH, Agenciji za rad i zapošljavanje u Bosni i Hercegovini, Agenciji za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta u BiH, Državnoj regulatornoj agenciji za radijacijsku i nuklearnu sigurnost BiH, Komisiji za očuvanje nacionalnih spomenika BiH, Centru za informisanje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja u BiH i Centru za uklanjanje mina u Bosni i Hercegovini - *BHMAC*.

Jedinica interne revizije Ministarstva civilnih poslova BiH uspostavljena je u prvoj polovini 2015. godine. U izvještajnom periodu Jedinica interne revizije potpisala je Povelje interne revizije i Sporazume o vršenju funkcije interne revizije sa svih deset institucija za koje je nadležna da obavlja funkciju interne revizije. Strateški planovi rada interne revizije za period 2016 – 2018. godina doneseni su za svih deset institucija. U skladu sa strateškim planovima doneseni su i godišnji planovi rada Jedinice interne revizije za 2016. godinu i to u sljedećim institucijama: Ministarstvu civilnih poslova BiH, Agenciji za rad i zapošljavanje, Agenciji za lijekove i medicinska sredstva i Centru za uklanjanje mina u BiH.

U toku 2015. godine Jedinica interne revizije Ministarstva civilnih poslova BiH obavila je dvije *ad hoc* revizije.

CHJ vodi Registar Jedinica interne revizije, Registar rukovodilaca jedinica interne revizije i internih revizora. Na osnovu podataka evidentiranih u navedenim registrima, na poslovima interne revizije u ovih 13 jedinica interne revizije institucija BiH, na dan 31.12.2015. godine, zaposleno je 27 internih revizora². U izvještajnom periodu broj jedinica interne revizije povećan je s 11 jedinica interne revizije, koliko ih je bilo zaključno sa 31.12.2014. godine, na 13 jedinica interne revizije, koliko ih je evidentirano zaključno s 31.12.2015. godine.

U institucijama BiH predviđeno je uspostavljanje ukupno 17 jedinica interne revizije, odnosno zaključno s 31.12.2015. godine uspostavljeno je 76% od ukupno predviđenog broja jedinica interne revizije u institucijama BiH. U skladu s povećanjem broja jedinica interne revizije došlo je

---

² U periodu izrade ovog Izvještaja došlo je do povećanja broja internih revizora u institucijama BiH u odnosu na 31.12.2015. godine, te je trenutno zaposleno ukupno 28 internih revizora. U prvom tromjesjeću 2016. godine došlo je do promjena broja zaposlenih internih revizora u sljedećim jedinicama interne revizije:

- u JIR MVP BiH smanjen je broj internih revizora sa 2 na 1 jer je jedan interni revizor raspoređen od januara 2016. godine na druge poslove izvan JIR (Interna revizija koja egzistira u MVP BiH, uspostavljena je kao Ured za reviziju koji jednim svojim dijelom obavlja poslove interne revizije, a drugim poslove inspektorata za konzularne poslove u MIP-u. Ovdje je tretiran organizacioni dio koji se bavi internom revizijom u smislu Zakona o internoj reviziji institucija BiH. U toku su izmjene Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji MVP-a.)

- u JIR SIPA, od 01.02.2016.g, zaposlen je rukovodilac JIR jer je prethodni rukovodilac sporazumno eksterno premještan, zaključno s 15.12.2015. godine, na radno mjesto u drugu instituciju i

- u JIR Službe za zajedničke poslove institucija BiH od 01.02.2016. godine primljen je jedan interni revizor.

i do određenog povećanja broja internih revizora. Na osnovu podataka iz registara koje vodi CHJ vidljivo je da je došlo do povećanja broja internih revizora s 23 interna revizora u 11 jedinica interne revizije, koliko ih je bilo u prethodnom izvještajnom periodu, na 27 internih revizora u 13 jedinica interne revizije, koliko ih ima u institucijama BiH zaposleno na dan 31.12.2015. godine.

Institucije BiH bile su u obavezi, u skladu sa Zaključcima Vijeća ministara BiH, uspostaviti i popuniti jedinice interne revizije. Stepem realizacije Zaključaka Vijeća ministara BiH obrađen je u dijelu 4.2. ovog Izvještaja. Kašnjenje u realizaciji Zaključaka Vijeća ministara BiH dovodi do kašnjenja u napretku razvoja sistema interne revizije i ispunjavanja preuzetih obaveza iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica i Bosne i Hercegovine.

Svaka od 13 navedenih jedinica interne revizije imala je obavezu, u skladu s čl. 15. i 19. Zakona o internoj reviziji institucija BiH, dostaviti godišnji izvještaj koji je osnov za izradu Godišnjeg konsolidovanog izvještaja interne revizije u institucijama BiH.

4.1.2. Izvještaji jedinica interne revizije institucija BiH

Jedinice interne revizije su, izuzimajući jedinice interne revizije u Državnoj agenciji za istrage i zaštitu i Ministarstvu civilnih poslova BiH koje su uspostavljene u toku 2015. godine, te Jedinicu interne revizije Ministarstva pravde BiH, u skladu sa zakonskim obavezama, sačinile Strateške (trogodišnje) planove i na osnovu njih, u skladu s procjenom rizika i odgovarajuće Godišnje planove jedinica interne revizije. Također, jedinice su, osim Jedinice interne revizije Ministarstva pravde BiH, pripremile i donijele potrebne Povelje interne revizije.

Iz dostavljenih izvještaja vidljivo je da su se interni revizori u svom radu pridržavali odredaba Etičkog kodeksa internih revizora, Povelje interne revizije, Priručnika sa standardima interne revizije u institucijama BiH, kao i drugih propisa koji uređuju oblast interne revizije u institucijama BiH.

Izvještaji interne revizije rađeni su u skladu s metodologijom definisanom u Priručniku za internu reviziju sa standardima interne revizije i drugim propisima objavljenim i odobrenim od strane CHJ.

Tokom 2015. godine jedinice interne revizije institucija BiH, izuzimajući prethodno pomenute dvije jedinice uspostavljene u 2015. godini i Jedinicu interne revizije u Ministarstvu pravde BiH koja nije obavila ni jednu reviziju u 2015. godini, što ih čini ukupno 10, sačinile su ukupno 81 izvještaj interne revizije planiran godišnjim planovima jedinica interne revizije. Procenat izvršenja godišnjih planova jedinica interne revizije iznosi 91%.

Osnovni podaci o potpisanim Poveljama IR, planovima, kao i planiranim i realizovanim internim revizijama po vrstama dati su u sljedećem tabelarnom pregledu:

Tabela 3.

R. br.	Naziv JIR i institucija koje su bile predmet revidiranja u izvještajnom periodu	Potpisana Povelja IR	Saradnja sa eksternom revizijom	Rad i dokumenti IR korišten i dostupan osoblju Ureda za	Donesen Strateški plan IR	Donesen Godišnji plan IR (GP IR)	Planiran broj revizija u GP IR	Realizovan broj revizija iz GP IR	Realizovan broj redovnih IR	Realizovan broj naknadnih IR	Realizovan broj Ad hoc IR	Izvršenje GP IR u % (Kolona (9) / (8))
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
1.	Centralna jedinica za internu reviziju institucija BiH MFT BiH	DA	DA	DA	DA	DA	20	18	10	8	1	90%
1.1.	Ministarstvo finansija i trezora BiH	DA	DA	DA	DA	DA	4	4	2	2	-	100%
1.2.	Agencija za javne nabavke BiH	DA	DA	DA	DA	DA	2	2	2	-	-	100%
1.3.	Agencija za osiguranje u BiH	DA	DA	DA	DA	DA	2	2	2	-	-	100%
1.4.	Direkcija za ekonomsko planiranje	DA	DA	DA	DA	DA	2	1	1	-	-	50%
1.5.	Memorijalni centar Srebrenica – Potočari Spomen obilježje i mezarje za žrtve genocida iz 1995.g.	DA	DA	DA	DA	DA	1	1	1	-	-	100%
1.6.	Agencija za statistiku BiH	DA	DA	DA	DA	DA	3	3	-	3	-	100%
1.7.	Direkcija za evropske integracije BiH	DA	DA	DA	DA	DA	3	3	-	3	-	100%
1.8.	Odbor državne službe za žalbe	DA	DA	DA	DA	DA	1	-	-	-	1	0%
1.9.	Arhiv BiH	DA	DA	DA	DA	DA	2	2	2	-	-	100%
2.	JIR Ministarstva vanjskih poslova BiH	DA	DA	DA	DA	DA	14	14	13	1	1	100%
3.	JIR Ministarstva pravde BiH	NE	-	-	NE	NE	-	-	-	-	-	-
4.	JIR Ministarstva odbrane BiH	DA	DA	DA	DA	DA	10	10	9	1	0	100%
5.	JIR Direkcije za koordinaciju policijskih tijela	DA	DA	DA	DA	DA	4	2	2	0	1	75%*
6.	JIR Parlamentarne skupština BiH	DA	DA	DA	DA	DA	10	8	4	4	2	80%
6.1.	Parlamentarna skupština	DA	DA	DA	DA	DA	7	7	3	4	2	100%
6.2.	Centralna izborna komisija	DA	DA	DA	DA	DA	3	1	1	-	-	33%
6.3.	Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije	DA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.4.	Agencija za zaštitu ličnih podataka	DA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.5.	Ured za razmatranje žalbi po javnim nabavkama	DA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7.	JIR Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH	DA	DA	DA	DA	DA	5	4	3	1	-	80%
7.1.	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH	DA	DA	DA	DA	DA	4	3	2	1	-	75%
7.2.	Fond za povratak BiH	DA	DA	DA	DA	DA	1	1	1	-	-	100%
7.3.	Institut za nestale osobe BiH	DA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8.	JIR Uprave za indirektno oporezivanje BiH	DA	DA	DA	DA	DA	9	9	6	3	0	100%

R. br.	Naziv JIR i institucija koje su bile predmet revidiranja u izvještajnom periodu	Potpisana Povelja IR	Saradnja sa eksternom revizijom	Rad i dokumenti IR korišten i dostupan osoblju Ureda za	Donesen Strateški plan IR	Donesen Godišnji plan IR (GP IR)	Planiran broj revizija u GP IR	Realizovan broj revizija iz GP IR	Realizovan broj redovnih IR	Realizovan broj naknadnih IR	Realizovan broj Ad hoc IR	Izvršenje GP IR u % (Kolona (9) / (8))
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
9.	JIR Obavještajno-sigurnosne agencije BiH	DA	DA	DA	DA	DA	5	5	5	0	0	100%
10.	JIR Agencije za identifikaciona dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka	DA	DA	DA	DA	DA	3	2	2	0	2	66,7%
11.	JIR Granične policije BiH	DA	DA	DA	DA	DA	9	9	9	-	-	100%
12.	JIR Ministarstva civilnih poslova BiH	DA	DA	DA	DA**	DA**	-**	-**	-**	-**	2	-**
12.1.	Ministarstvo civilnih poslova BiH	DA	DA	DA	DA**	DA***	-**	-**	-**	-**	1	-**
12.2.	Agencija za antidoping kontrolu BiH	DA	DA	DA	DA**	-	-**	-**	-**	-**	0	-**
12.3.	Agencija za lijekove i medicinska sredstva BiH	DA	DA	DA	DA**	DA***	-**	-**	-**	-**	0	-**
12.4.	Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje u BiH	DA	DA	DA	DA**	-	-**	-**	-**	-**	0	-**
12.5.	Agencija za rad i zapošljavanje BiH	DA	DA	DA	DA**	DA***	-**	-**	-**	-**	1	-**
12.6.	Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta u BiH	DA	DA	DA	DA**	-	-**	-**	-**	-**	0	-**
12.7.	Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost BiH	DA	DA	DA	DA**	-	-**	-**	-**	-**	0	-**
12.8.	Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika	DA	DA	DA	DA**	-	-**	-**	-**	-**	0	-**
12.9.	Centar za informisanje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja	DA	DA	DA	DA**	-	-**	-**	-**	-**	0	-**
12.10	Centar za uklanjanje mina u BiH - BH MAC	DA	DA	DA	DA**	DA***	-**	-**	-**	-**	0	-**
13.	JIR Državne agencije za istrage i zaštitu - SIPA	DA	DA	DA	DA****	DA****	JIR u SIPA-i uspostavljena krajem 2015.godine i tek se u 2016. godini očekuju rezultati i pokazatelji rada ove JIR					
	UKUPNO u 2015. godini	-	-	-	-	-	89	81	-	-	9	91%
	Ukupno u 2014. godini	-	-	-	-	-	77	72	-	-	2	93,5%

Napomena:

- JIR – Jedinica interne revizije

* JIR Direkcije za koordinaciju policijskih tijela BiH izvršila je 2 od planirane 4 redovne interne revizije iz Godišnjeg plana.

** Nije donesen Strateški plan JIR koji obuhvata 2015. godinu, kao ni Godišnji plan za 2015. godinu jer je JIR u MCP BiH uspostavljena u prvoj polovini 2015. godine. Donesen je krajem 2015. godine Strateški plan JIR za period 2016 – 2018. godina.

*** Donesen Godišnji plan JIR MCP u navedenoj instituciji za 2016. godinu.

**** JIR u SIPA-i donijela je Strateški plan IR za period 2016 – 2018.g. i Godišnji plan za 2016. godinu.

Iz prethodne tabele uočava se da je u izvještajnom periodu 11 jedinica interne revizije institucija BiH sačinilo ukupno 90 izvještaja, od kojih se na redovne interne revizije planirane strateškim i godišnjim planovima jedinica interne revizije odnosi 81 izvještaj. Preostalih 9 izvještaja sačinjeno je na osnovu obavljenih *ad hoc* revizija pokrenutih na zahtjev rukovodioca institucija.

U prethodnom izvještajnom periodu, 2014. godini, od strane 9 jedinica interne revizije institucija BiH sačinjeno je 74 izvještaja interne revizije (72 izvještaja interne revizije planiranih godišnjim planovima jedinica interne revizije i 2 *ad hoc* interne revizije).

Podaci po institucijama, o broju sačinjenih izvještaja interne revizije, broju internih revizora i datih preporuka, u izvještajnom periodu, dati su u sljedećem tabelarnom pregledu:

Tabela 4.

R. br.	Naziv	Broj zaposlenih u internoj reviziji*	Broj konačnih izvještaja interne revizije	Broj datih preporuka interne revizije	Teme obuhvaćene izvještajima interne revizije
1.1.	Ministarstvo finansija i trezora BiH – Centralna jedinica za internu reviziju institucija BiH Ministarstva finansija i trezora BiH (CJIR MFIT BiH)	4	Ukupno 4 izvještaja IR, od čega 2 redovne i 2 naknadne IR.	U okviru obavljene 2 redovne revizije iz 2015.g. dato je 8 preporuka, a u naknadnim revizijama je utvrđen status preporuka datih 2014.g.	Pilot revizija učinka dijela višegodišnjeg projekta Proširenje i unaprjeđenje ISFU sistema u institucijama BiH, Zaključivanje i primjena ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja, Naknadne revizije: Kancelarijsko poslovanje i Zaključivanje i evidentiranje međunarodnih kreditnih sporazuma
1.2.	Agencija za javne nabavke BiH - CJIR MFIT BiH		Izvršene su 2 redovne interne revizije.	U okviru obavljene 2 redovne revizije dato je 12 preporuka.	Monitoring postupka javnih nabavki, Revizija plata i naknada plata zaposlenih
1.3.	Agencija za osiguranje u BiH – CJIR MFIT BiH		Izvršene su 2 redovne interne revizije.	U okviru obavljene 2 redovne revizije dato je 8 preporuka.	Usklađivanje zakonodavstva iz oblasti osiguranja unutar BiH sa zakonodavstvom EU, Revizija plata i naknada plata zaposlenih
1.4.	Direkcija za ekonomsko planiranje – CJIR MFIT BiH		Izvršena je 1 redovna revizija.	U okviru 1 redovne revizije dato je 5 preporuka.	Revizija plata i naknada troškova zaposlenih
1.5.	Memorijalni centar Srebrenica – Potočari – CJIR MFIT BiH		Izvršena je 1 redovna interna	U okviru 1 redovne revizije dato je 6 preporuka.	Pružanje savjetodavnih usluga u procesu uspostavljanja finansijskog upravljanja i internih kontrola
1.6.	Agencija za statistiku BiH – CJIR MFIT BiH		Izvršene su 3 naknadne interne revizije	Tokom obavljanja 3 naknadne revizije utvrđen je status preporuka iz redovnih revizija datih 2014.g.	Revizija ugovorenih i drugih posebnih usluga, Plate i naknade plata, Naknade troškova zaposlenih
1.7.	Direkcija za evropske integracije BiH- CJIR		Izvršene su 3 naknadne	Tokom obavljanja 3 naknadne	Revizija obračuna plata i naknada plata zaposlenih, Naknade troškova

R. br.	Naziv	Broj zaposlenih u internoj reviziji*	Broj konačnih izvještaja interne revizije	Broj datih preporuka interne revizije	Teme obuhvaćene izvještajima interne revizije
	MFiT BiH		IR.	revizije utvrđen je status preporuka iz redovnih revizija datih 2014.g.	zaposlenih, Javne nabavke
1.8.	Odbor državne službe za žalbe – CJIR MFiT BiH		Izvršena je 1 <i>ad hoc</i> interna revizija	U okviru obavljene 1 <i>ad hoc</i> revizije data je 1 preporuka.	Analiza opravdanosti i kapaciteta realizacije materijalno-finansijskog poslovanja
1.9.	Arhiv BiH – CJIR MFiT BiH		Izvršene su 2 redovne revizije.	U okviru obavljene 2 redovne revizije dato je 18 preporuka.	Zaštita, sređivanje i obrada arhivske građe, Revizija plata i naknada plata zaposlenih
	UKUPNO 1.1. – 1.9.		19	58	
2.	Ministarstvo vanjskih poslova BiH	2	Ukupno 15 izvještaja, od čega 13 redovnih revizija, 1 naknadna i 1 <i>ad hoc</i> interna revizija.	U okviru obavljenih revizija dato je ukupno 65 preporuka.	Revizija upravljanja imovinom, Izdaci za PTT usluge, Obuke zaposlenih, Javne nabavke, Sudski sporovi, Korištenja službenih vozila, Revizija rashoda-ugovorene usuge, Revizija potraživanja od zaposlenih, Revizija DKP BiH (ambasade BiH u Moskvi, Budimpešti, Kuvajtu i Parizu, Stalne misije BiH pri VE u Strazburu i Generalnog konzulata u Milanu).
3.	Ministarstvo pravde BiH	2	Nije obavljena ni jedna revizija	-	-
4.	Ministarstvo odbrane BiH	4	Ukupno obavljeno 10 internih revizija, od čega je izvršeno 9 redovnih internih revizija i 1 naknadna revizija.	U okviru obavljenih revizija data je 51 preporuka.	Revizija procesa zavođenja, distribucije i plaćanja rauna po uvođenju jedinstvene knjige ulaznih faktura KUF-a, Revizija procesa donošenja odluka po pisanim zahtjevima u MO, Revizija procesa realizacije nenovčanih donacija u MO, Revizija procesa pripreme potrebne dokumentacije za vođenje sudskih sporova, Revizija procesa iniciranja i odobravanja knjiženja obaveza na razgraničene rashode u MO, Revizija procesa upravljanja i raspolaganja službenim motornim vozilima, Revizija funkcionisanja procesa javnih nabavki od podnošenja zahtjeva za konkretnom nabavkom do realizacije ugovora, Realizacija preporuka interne revizije, Funkcionisanje sistema FUK, Procesna procjene i uknjižbe vrijednosti imovine – vazduhoplova i opreme za prenos podataka i glasa
5.	Direkcija za koordinaciju policijskih tijela	1	Ukupno je obavljeno 3	U okviru obavljene 3	Revizija sistema blagajničkog poslovanja, Materijalnog

R. br.	Naziv	Broj zaposlenih u internoj reviziji*	Broj konačnih izvještaja interne revizije	Broj datih preporuka interne revizije	Teme obuhvaćene izvještajima interne revizije
			revizije od čega 2 redovne i 1 <i>ad hoc</i> revizija.	revizije dato je 12 preporuka.	knjigovodstva – skladišta i Revizija upotrebe službenih telefona.
6.1.	Parlamentarna skupština BiH – JIR Parlamentarne skupštine BiH	2	Ukupno je obavljeno 9 revizija i to 3 redovne, 4 naknadne i 2 <i>ad hoc</i> revizije.	U okviru obavljenih revizija data je 41 preporuka.	Revizija javnih nabavki, Putni troškovi, Postupak nabavke ISMS sistema – softver, Revizija implementacije datih preporuka Ureda za reviziju institucija BiH u izvještaju o finansijskoj reviziji, Revizija sistema upravljanja stalnim sredstvima, Ugovorene i druge usluge, Naknade zaposlenih.
6.2.	Centralna izborna komisija BiH – JIR Parlamentarne skupštine BiH		Izvršena je 1 redovna interna revizija.	U okviru obavljenih revizija dato je 10 preporuka	Revizija ugovorenih i drugih usluga
	Ukupno 6.1. – 6.2.		10	51	
7.1.	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH - JIR Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH	1	Ukupno 3 revizije, od čega 2 redovne i 1 naknadna revizija.	U okviru obavljenih revizija dato je 13 preporuka.	Revizija službenih putovanja, Upotrebe službenih vozila i Naknadna revizija upotrebe službenih telefona.
7.2.	Fond za povratak BiH - JIR Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH		Izvršena je ukupno 1 redovna interna revizija.	U okviru obavljenih revizija date su 4 preporuke.	Revizija plata i naknada plata zaposlenih.
	Ukupno 7.1. – 7.2.		4	17	
8.	Uprava za indirektno oporezivanje BiH	4	U izvještajnom periodu izvršeno je 9 internih revizija (6 redovnih i 3 naknadne) i 3 su započete revizije.	U okviru obavljenih revizija dato je 69 preporuka.	Revizija antikorupcijskih mjera, Sistema internih kontrola, Upravljanje rizicima, Revizija planiranja kontrola poreskih obveznika, Povrata poreza na dodatu vrijednost, Kontrole kvaliteta rada poreskih inspektora, Uspostavljanje sistema upravljanja rizicima, Uspostavljanje sistema internih kontrola i Uspostavljanje sistema upravljanja rizicima od korupcije.
9.	Obavještajno-sigurnosna agencija BiH	1	Izvršeno je ukupno 5 internih revizija.	U okviru izvršenih revizija dato je 6 preporuka.	Revizija osnovnih sredstava, Javne nabavke, Naknada troškova, zakupa prostora i opreme i Revizija održavanja objekata i opreme.
10.	Agencija za identifikaciona dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka BiH	1	Ukupno su izvršene 4 interne revizije, od kojih 2 redovne i 2 <i>ad hoc</i> revizije.	U okviru obavljenih 4 revizija data je 21 preporuka.	Revizija razgraničeni rashodi za nabavku robe i usluga, Revizija interna komunikacija i obuka, Revizija provođenja odredbi Ugovora o isporuci i uspostavljanju sistema za djelimičnu personalizaciju kartica, Revizija sl. putovanja

R. br.	Naziv	Broj zaposlenih u internoj reviziji*	Broj konačnih izvještaja interne revizije	Broj datih preporuka interne revizije	Teme obuhvaćene izvještajima interne revizije
11.	Granična policija BiH	2	Izvršeno je 9 redovnih internih revizija.	U okviru obavljenih 9 internih revizija date su 63 preporuke.	Revizija izdataka za tekuće održavanje, Javne nabavke, Prihodi u GP BiH, Obračun plata i naknada zaposlenih, Troškovi službenih putovanja u zemlji i inostranstvu, Revizija popisa u GP BiH, Izdataka za usluge prevoza i goriva, Nabavke materijala, Troškova reprezentacije
12.1.	Ministarstvo civilnih poslova BiH – JIR Ministarstva civilnih poslova	2	Izvršena 1 <i>ad hoc</i> revizija i 1 <i>ad hoc</i> revizija započeta.	U okviru obavljene <i>ad hoc</i> revizije dato je 18 preporuka.	Revizija sistema blagajničkog poslovanja.
12.2.	Agencija za rad i zapošljavanje BiH – JIR Ministarstva civilnih poslova		Izvršena je 1 <i>ad hoc</i> interna revizija.	U okviru obavljene <i>ad hoc</i> revizije dato je 12 preporuka.	Revizija plata i naknada plata
	UKUPNO 12.1. – 12.2.		2	30	
13.	Državna agencija za istrage i zaštitu - SIPA	1	JIR u SIPA-i uspostavljena krajem 2015. godine i tek se u 2016. godini očekuju rezultati i pokazatelji rada ove JIR.		
	UKUPNO u 2015.	27	90**	443	
	UKUPNO I 2014.	23	74***	300	
<p>Napomena: *Broj ljudi jedinice interne revizije odnosi se na broj izvršilaca za potrebe Jedinice za sve institucije iz njihove nadležnosti.</p> <p>** Zbir od 90 internih revizija čine 81 planirana i 9 <i>ad hoc</i> internih revizija.</p> <p>*** Zbir od 74 interne revizije u 2014.g. čine 72 redovne revizije i 2 <i>ad hoc</i> interne revizije.</p>					

U 90 izvještaja interne revizije sačinjenih u toku 2015. godine date su ukupno 443 preporuke od strane 11 jedinica interne revizije u institucijama BiH. U poređenju sa 2014. godinom, kada su od strane 9 jedinica interne revizije institucija BiH obavljene ukupno 74 interne revizije i dato ukupno 300 preporuka, ostao je nepromijenjen broj obavljenih revizija u odnosu na broj jedinica interne revizije (*cca 8 revizija po JIR*), dok je broj datih preporuka u odnosu na broj obavljenih internih revizija povećan sa 4 na 5 preporuka po obavljenoj reviziji.

U izvještajnom periodu su, u 90 obavljenih internih revizija od strane 11 jedinica interne revizije, učestvovala ukupno 24 interna revizora, na osnovu čega proizlazi da je prosječan broj obavljenih revizija po internom revizoru 3,75.

Generalno, najveći broj preporuka koje su interni revizori u izvještajnom periodu dali odnosi se na preporuke vezane za:

- unapređenje sistema finansijskog upravljanja i kontrole,
- unapređenja u oblasti javnih nabavki,
- unapređenja u oblasti putnih troškova i upotrebe službenih vozila i
- unapređenja u oblasti zakupa imovine.

Stepen realizacije preporuka interne revizije po institucijama dat je u Tabeli 5.:

Tabela 5.

R. br.	Naziv institucije	Broj datih preporuka interne revizije	Broj realizovanih preporuka interne revizije	Realizovane preporuka u %	Broj nerealizovanih preporuka interne revizije	Nerealizovane preporuke u %	Broj preporuka interne revizije kojima nije istekao rok za realizaciju	Djelimično realizovane preporuke IR	Komentar
1.	Ministarstvo finansija i trezora BiH	8	-	-	-	-	8	-	U okviru obavljanja 2 naknadne revizije 2015.g. utvrđen je status 8 preporuka datih 2014.g, kao što slijedi: - 4 realizovane, - 3 nisu realizovane i - 1 nije istekao rok za realizaciju.
2.	Agencija za javne nabavke BiH	12	-	-	-	-	12	-	-
3.	Agencija za osiguranje u BiH	8	-	-	-	-	8	-	-
4.	Direkcija za ekonomsko planiranje BiH	5	-	-	-	-	5	-	-
5.	Memorijalni centar Srebrenica - Potočari	6	-	-	-	-	6	-	-
6.	Agencija za statistiku BiH	-	-	-	-	-	-	-	U okviru obavljene 3 naknadne revizije 2015.g. utvrđen je status 13 preporuka datih 2014.g, kao što slijedi: - 7 realizovano, - 2 nisu realizovane, - 2 djelimično realizovane i - 2 nije istekao rok za realizaciju.
7.	Direkcija za evropske integracije BiH	-	-	-	-	-	-	-	U okviru obavljene 3 naknadne revizije 2015.g. utvrđen je status 11 preporuka datih 2014.g, kao što slijedi: - 7 realizovano, - 2 djelimično realizovane i - 2 nije istekao rok za realizaciju.
8.	Odbor državne službe za žalbe	1	-	-	-	-	1	-	-
9.	Arhiv BiH	18	-	-	-	-	18	-	-
10.	Ministarstvo vanjskih poslova BiH	65	41	63,1%	19	29,2%	5	-	-
11.	Ministarstvo pravde BiH	-	-	-	-	-	-	-	Nije obavljena ni jedna

R. br.	Naziv institucije	Broj datih preporuka interne revizije	Broj realizovanih preporuka interne revizije	Realizovane preporuka u %	Broj nerealizovanih preporuka interne revizije	Nerealizovane preporuke u %	Broj preporuka interne revizije kojima nije istekao rok za realizaciju	Djelimično realizovane preporuke IR	Komentar
									revizija u 2015. godini
12.	Ministarstvo odbrane BiH	51	7	13,7%	12	23,5%	26	6	-
13.	Direkcija za koordinaciju policijskih tijela	12	4	33,3%	2	16,7%	6	-	-
14.	Parlamentarna skupština BiH	41	4	9,7%	17	41,5%	20	-	-
15.	Centralna izborna komisija BiH	10	-	-	-	-	10	-	-
16.	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH	13	4	30,8%	1	7,7%	6	2	-
17.	Fond za povratak BiH	4	2	50%	-	-	-	2	-
18.	Uprava za indirektno oporezivanje BiH	69	20	29%	-	-	49	-	-
19.	Obavještajno-sigurnosna agencija BiH	6	2	33,3%	-	-	4	-	-
20.	Agencija za identifikaciona dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka	21	-	-	-	-	21	-	-
21.	Granična policija BiH	63	14	22,2%	14	22,2%	13	22	-
22.	Ministarstvo civilnih poslova BiH	18	-	-	-	-	18	-	Realizacija preporuka planirana u 2016.god.
23.	Agencija za rad i zapošljavanje BiH	12	-	-	-	-	12	-	Realizacija preporuka planirana u 2016.god.
24.	Državna agencija za istrage i zaštitu - SIPA	JIR u SIPA-i uspostavljena krajem 2015. godine i tek se u 2016. godini očekuju rezultati i pokazatelji rada ove JIR.							
	UKUPNO u 2015.	443	98	22,1	65	14,7	280		
	UKUPNO u 2014.	300	130	43,3	59	19,7	111		

Podaci iz Tabele 5. pokazuju nam da su u 2015. godini od strane jedinica interne revizije institucija BiH date ukupno 443 preporuke od kojih je u cjelosti realizovano 98, ili 22,1% od ukupnog broja datih preporuka. U istom periodu prethodne godine dato je ukupno 300 preporuka, od čega je u izvještajnom periodu realizovano 130 preporuka, ili 43,3%.

Iz navedenog se uočava da je u odnosu na 2014. godinu došlo do smanjenja procenta učešća realizovanih preporuka (s 43,3% na 22,1%) u ukupnom broju datih preporuka. Procenat učešća nerealizovanih preporuka od strane institucija BiH u ukupnom broju datih preporuka interne revizije je u blagom padu u odnosu na prethodnu godinu (sa 19,7% na 14,7%). Broj preporuka kojima nije istekao rok za realizaciju ili su djelimično realizovane značajno je povećan u odnosu na prethodnu godinu i iznosi više od polovine ukupnog broja datih preporuka u 2015. godini, dok je u prethodnoj godini činio oko trećine ukupnog broja datih preporuka u 2014. godini.

Podatak o smanjenju stepena realizacije preporuka interne revizije, kao i o neizvršavanju Zaključaka Vijeća ministara BiH, upućuje na potrebu još ozbiljnijeg pristupa u unapređenju u ovoj oblasti. Unapređenje se može postići uspostavljanjem jače saradnje između jedinica interne revizije i rukovodstva institucija, s jedne, i jačanjem saradnje između jedinica interne revizije i revizora Ureda za reviziju institucija BiH, s druge strane, uz konstantno unapređenje i povećanje kvaliteta usluga koje jedinica interne revizije pruža. Pisanje izvještaja i davanje preporuka samo po sebi ne smije biti cilj i svrha interne revizije, već se mora raditi na njihovom provođenju u cilju unapređenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole i stvaranja dodatne vrijednosti u institucijama BiH, što svakako treba biti postavljeno kao cilj rukovodilaca institucija i jedinica interne revizije.

4.1.3. Pregled uspostavljanja jedinica interne revizije institucija BiH

Iz svega navedenog može se konstatovati da je u dosadašnjem razvoju sistema interne revizije u institucijama BiH učinjen značajan napredak u kojem se sada već jasno uočavaju konture ovog podsistema.

Funkcija interne revizije u institucijama BiH jasno je definisana i utemeljena u Zakonu o internoj reviziji institucija BiH i u jednoobraznoj i usaglašenoj metodologiji rada za interne revizore, koja uključuje i standarde interne revizije, a koja je pripremljena i objavljena od strane CHJ u skladu s međunarodnim standardima interne revizije.

Način organizacije jedinica interne revizije u institucijama BiH baziran je na decentralizovanom modelu koji u osnovi ima princip 3E (ekonomičnost, efektivnost i efikasnost), s jasno definisanim nadležnostima jedinica interne revizije u pogledu vršenja funkcije interne revizije u institucijama BiH.

Etičkim kodeksom internih revizora u institucijama BiH, Poveljom interne revizije, Priručnikom za internu reviziju sa standardima interne revizije i Sporazumom o vršenju funkcije interne revizije definisana su, u institucijama BiH, osnovna načela i odnosi pružalaca usluga - internih revizora i rukovodilaca jedinica interne revizije, s jedne, i korisnika usluga interne revizije – menadžmenta institucija, s druge strane.

Uslovi za zapošljavanje internih revizora i rukovodilaca jedinica interne revizije u institucijama BiH temelje se na identičnim opštim i dodatnim uslovima za zapošljavanje internih revizora u svakoj od institucija BiH. Svi zaposleni interni revizori u institucijama BiH ispunjavaju uslove propisane Zakonom o internoj reviziji institucija BiH i Pravilnikom o zapošljavanju internih revizora u institucijama BiH. Također, u sistemu interne revizije institucija BiH omogućeno je poštovanje principa "ista plata za isti ili sličan posao", a koji podrazumijeva da će zaposleni u institucijama Bosne i Hercegovine koji obavljaju iste ili slične poslove primati istu osnovnu platu, odnosno da će se radna mjesta iz različitih institucija Bosne i Hercegovine na kojima se obavljaju slični poslovi svrstati u isti platni razred. Upravo takva su radna mjesta internih revizora i rukovodilaca jedinica interne revizije.

Zaključno s 31.12.2015. godine ukupno 10 od 13 uspostavljenih jedinica interne revizije u institucijama BiH uspostavljeno je u skladu s Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH, a što podrazumijeva da je izvršeno usklađivanje pravilnika o unutrašnjoj organizaciji u dijelu koji se odnosi na internu reviziju, a u vezi s usklađivanjem opisa poslova interne revizije, kao i uslova za zapošljavanje internih revizora i rukovodilaca jedinica interne revizije.

Dvije institucije, Direkcija za koordinaciju policijskih tijela i Agencija za identifikaciona dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka, pokrenule su, ali još nisu okončale aktivnosti na usaglašavnju pravilnika o unutrašnjoj organizaciji.

Jedinica interne revizije u Ministarstvu vanjskih poslova BiH još formalno nije uspostavljena u skladu s Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH i Pravilnikom o zapošljavanju internih revizora u institucijama BiH. Iako je bilo očekivano da će se aktivnost oko izmjene postojećeg Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji MVP BiH okončati u toku 2015. godine, to se nije realizovalo, a CHJ nije upoznata s razlozima neizvršavanja navedene aktivnosti.

Stepen uspostavljanja jedinica interne revizije po institucijama dat je u Tabeli 6.:

Tabela 6.

Redni broj	Naziv institucije	Prijedlog Pravilnika o un. org. dostavljen CHJ	Dobijena saglasnost CHJ DA / NE	Pravilnik o unutr.org. upućen VM BiH na usvajanje	VM BiH usvojilo Pravilnik o un.org.	Pravilnikom odobreni broj izvršilaca u JIR	Popunjeno osobije u JIR do 31.12.2015.	% popunjenosti JIR	Zaključci VM BiH	Komentar
1.	Ministarstvo finansija i trezora BiH	DA	DA	DA	DA	4	4	100	+	
2.	Ministarstvo vanjskih poslova BiH	DA	DA	NE*	NE	3	2	66,7	-	*U fazi pribavljanja potrebnih mišljenja kako bi se Pravilnik uputio na VM BiH
3.	Ministarstvo pravde BiH	DA	DA	DA	DA	3	2	66,7	-	U toku je konkursna procedura za izbor Rukovodioca JIR
4.	Ministarstvo odbrane BiH	DA	DA	DA	DA	4	4	100	+	
5.	Direkcija za koordinaciju policijskih tijela	DA	DA	NE*	NE	2	1	50	-	*U fazi pribavljanja potrebnih mišljenja kako bi se Pravilnik uputio na VM BiH.
6.	Parlamentarna skupština BiH	DA	DA	DA	DA	2	2	100	+	
7.	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH	DA	DA	DA	DA	2	1	50	-.*	*Kadrovsko popunjavanje JIR planirano je nakon što budu usvojene izmjene Pravilnika
8.	Uprava za indirektno oporezivanje BiH	DA	DA	DA	DA	4	4	100	+	
9.	Obavještajno-	DA	DA	DA	DA	2	1	50	-.*	*U fazi donošenja

Redni broj	Naziv institucije	Prijedlog Pravilnika o un. org. dostavljen CHJ	Dobijena saglasnost CHJ DA / NE	Pravilnik o unutr.org. upućen VM BiH na usvajanje	VM BiH usvojilo Pravilnik o un.org.	Pravilnikom odobreni broj izvršilaca u JIR	Popunjeno osoblje u JIR do 31.12.2015.	% popunjenosti JIR	Zaključci VM BiH	Komentar
	sigurnosna agencija BiH									novog Pravilnika čijim donošenjem će se pristupiti popuni radnog mjesta IR
10.	Granična policija BiH	DA	DA	DA	DA	2	2	100	+	
11.	Ministarstvo civilnih poslova BiH	DA	DA	DA	DA	3	2	66,7	-*	* U toku 2015.g. primljen rukovodilac JIR
12.	Državna agencija za istrage i zaštitu - SIPA	DA	DA	DA	DA	2	2*	100	+	* U toku 2015.godine sporazumno eksterno premješten Rukovodilac JIR na radno mjesto izvan JIR. Od 01.02.2016. primljen novi Rukovodilac JIR
13.	Služba za zajedničke poslove institucija BiH	DA	DA	DA	DA	2	1*	50	-	* Aktom od 19.02.2016.g. SZPP obavijestila da je od 01.02.2016.g. zaposlen 1 interni revizor, a da je budžetom za 2016.g. planirano zapošljavanje i rukovodioca JIR
14.	Agencija za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine - IDDEEA	DA	DA	NE*	NE	-	1	-	-	*Agencija je aktom od 22.01.2016. godine obavijestila da je po imenovanju novog menadžmenta u Agenciji prijedlog Pravilnika povučen iz procedure i nakon dorade isti će biti proslijeđen na usvajanje.
15.	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine	DA	DA	DA	NE*	-	-	-	-	*U fazi pribavljanja potrebnih mišljenja kako bi se Pravilnik uputio na VM BiH.
16.	Ministarstvo komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine	DA	DA	DA	NE*	-	-	-	-	*U decembru 2015.g. Pravilnik o unutrašnjoj organ. dostavljen VM BiH, ali nije dobijena saglasnost. Pravilnik će biti ponovo dostavljen VM BiH na usvajanje

Redni broj	Naziv institucije	Prijedlog Pravilnika o un. org. dostavljen CHJ	Dobijena saglasnost CHJ DA / NE	Pravilnik o unutr.org. upućen VM BiH na usvajanje	VM BiH usvojilo Pravilnik o un.org.	Pravilnikom odobreni broj izvršilaca u JIR	Popunjeno osoblje u JIR do 31.12.2015.	% popunjenosti JIR	Zaključci VM BiH	Komentar
17.	Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine	NE	NE	NE	NE	-	-	-	-	U fazi izmjene Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji

U tekućem periodu, tokom 2016. Godine, očekuje se dalje operativno i funkcionalno jačanje interne revizije u institucijama BiH i to prije svega kroz funkcionalno uspostavljanje preostale 4 jedinice interne revizije i formalno pravno uspostavljanje akata i pravilnika za uvođenje u sistem interne revizije i 3 jedinice interne revizije u institucijama, koje još nisu uspostavile svoje akte na propisan način. Uspostavljanje jedinica interne revizije i njihovo kvalitetno kadrovsko popunjavanje neophodan je uslov za dalji napredak u razvoju i unapređivanju ovog sistema.

Kadrovska nepopunjenost jedinica interne revizije onemogućava unapređenje kvaliteta učinka aktivnosti interne revizije koja se provodi kroz uspostavljanje interne ocjene kvaliteta i nadzora nad angažovanjem internih revizora, kao i kroz eksternu ocjenu kvaliteta interne revizije, a što je predviđeno i standardima interne revizije. Naime, standard 1311 – Interne ocjene preporučuje da interne ocjene moraju uključiti stalni nadzor učinka aktivnosti interne revizije i periodične preglede izvršene kroz samoocjenjivanje od strane drugih lica u organizaciji koja dovoljno poznaju prakse interne revizije, dok standard 1312 – Eksterne ocjene preporučuje da eksterna ocjenjivanja moraju biti provedena barem jednom u pet godina, od strane kvalifikovanog, nezavisnog ocjenjivača ili tima ocjenjivača.

U narednom tabelarnom pregledu dati su podaci za 13 funkcionalno uspostavljenih jedinica interne revizije u institucijama BiH o provođenju interne ocjene kvaliteta, eksterne ocjene kvaliteta i saradnji s Uredom za reviziju institucija BiH. Dati su i podaci o poštovanju i pridržavanju metodologije rada i standarda interne revizije tokom vršenja interne revizije od strane internih revizora u ovim jedinicama.

Tabela 7.

R. br.	Naziv JIR	Rad u skladu s Priručnikom	Dodaci Priručniku	Poštovanje standarda interne revizije	Interna ocjena kvaliteta	Eksterna ocjena kvaliteta	Saradnja s Uredom za reviziju institucija BiH
1.	CJIR Ministarstva finansija i trezora	DA	DA	DA	DA	NE	DA
2.	JIR Ministarstva vanjskih poslova BiH	Djelimično	NE	Djelimično	NE	NE	DA
3.	JIR Ministarstva pravde BiH	NE*	NE*	NE*	NE*	NE*	NE*
4.	JIR Ministarstva odbrane BiH	DA	NE	DA	DA	NE	DA

5.	JIR Direkcije za koordinaciju policijskih tijela BiH	DA	NE	DA	NE	NE	DA
6.	JIR Parlamentarne skupštine BiH	DA	NE	DA	DA	NE	DA
7.	JIR Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH	DA	NE	DA	NE	NE	DA
8.	JIR Uprave za indirektno oporezivanje	DA	NE	DA	DA	NE	DA
9.	JIR Obavještajno-sigurnosne agencije	DA	NE	DA	NE	NE	DA
10.	JIR Agencije za identifikaciona dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka	DA	NE	DA	NE	NE	DA
11.	JIR Granične policije BiH	DA	NE	DA	DA	NE	DA
12.	JIR Ministarstva civilnih poslova BiH	DA	NE	DA	DA	NE	DA
13.	JIR Državne agencije za istrage i zaštitu	DA	NE	DA	-	-	DA
Napomena:							
- JIR Ministarstva pravde BiH nije obavila ni jednu reviziju u izvještajnom periodu.							

Iz prethodne tabele vidi se da interni revizori u svim jedinicama interne revizije, izuzimajući Jedinicu interne revizije Ministarstva pravde BiH koja nije donijela potrebne planove i dokumente za rad interne revizije, niti je obavila i jednu reviziju u izvještajnom periodu, poštuju i pridržavaju se metodologije rada i standarda interne revizije. Samo jedna od 13 jedinica interne revizije, Centralna jedinica za internu reviziju institucija BiH Ministarstva finansija i trezora BiH, ima i koristi dodatke Priručniku u svom radu, a na koje je CHJ dala saglasnost.

U šest jedinica interne revizije u izvještajnom periodu vršena je interna ocjena kvaliteta, a riječ je o jedinicama interne revizije koje su u potpunosti kadrovski popunjene. U šest jedinica interne revizije, koje nisu u potpunosti kadrovski popunjene, nije provođena interna ocjena kvaliteta. U ovih šest jedinica uključena je i Jedinica interne revizije Ministarstva pravde BiH koja nije vršila revizije u izvještajnom periodu. Jedinica interne revizije u Državnoj agenciji za istrage i zaštitu BiH, koja je uspostavljena u drugoj polovini 2015. godine, nije bila u mogućnosti provoditi internu ocjenu kvaliteta jer u izvještajnom periodu nije vršila internu reviziju.

Ni jedna od jedinica interne revizije nije imala eksternu ocjenu kvaliteta rada interne revizije u izvještajnom periodu.

Svih 12³ jedinica interne revizije institucija BiH, koje su vršile funkciju interne revizije u izvještajnom periodu, saradivale su s revizorima Ureda za reviziju institucija BiH.

Na osnovu navedenih podataka uočava se da u jedinicama interne revizije, koje nisu kadrovski u potpunosti popunjene, angažovanja internih revizora nisu nadzirana na odgovarajući način, a što je neophodno kako bi se osiguralo ostvarenje ciljeva, osiguranje kvaliteta i razvoj zaposlenih.

Eksterna ocjena kvaliteta učinka aktivnosti interne revizije, prema standardima interne revizije, provodi se jednom u pet godina. U skladu s navedenim, CHJ će u trogodišnjem periodu preduzeti aktivnosti na donošenju propisa kojima će se urediti i oblast kontrole kvaliteta interne revizije.

³ Ovaj broj odnosi se na 12 od 13 JIR u institucijama BiH koje su uspostavile IR i on ne uključuje JIR Ministarstva pravde BiH koja u izvještajnom periodu nije imala bilo kakvih aktivnosti.

Godišnji konsolidovani izvještaj interne revizije za 2015. godinu dao je, pored pregleda stanja zakonodavnog okvira interne revizije u institucijama BiH, i kumulativne podatke o izvršenim internim revizijama u izvještajnom periodu. Efekti interne revizije koji su obuhvaćeni konsolidovanim izvještajem ogledaju se u kvantitetu i kvalitetu preporuka koje daju jedinice interne revizije u smislu unapređenja poslovanja i funkcionisanja institucija BiH. Efekti interne revizije ogledaju se i u ostvarenom napretku u uspostavljanju i dogradnji sistema javne interne finansijske kontrole i interne revizije, kao i kvalitetu savjetodavnih usluga koje interna revizija pruža menadžmentu institucija.

Rezultati rada interne revizije ogledaju se u davanju kvalitetnih preporuka, s jedne strane, i u realizaciji datih preporuka i unapređenju sistema finansijskog upravljanja i kontrole u institucijama koje imaju uspostavljenu funkciju interne revizije, s druge strane. U narednom periodu očekuje se dalji napredak u ovoj oblasti, kako kroz povećanje obima i kvaliteta revizorskih izvještaja i preporuka koje interni revizori daju, tako i kroz dalje uspostavljanje i jačanje sistema interne revizije i njenih kapaciteta u institucijama BiH. Realno je očekivati da će u toku 2016. godine doći i do stvaranja uslova za operativno uspostavljanje preostalih jedinica interne revizije, kako je to zaključcima Vijeća ministara i predviđeno, a koje će djelovati u skladu s propisima kojima se uređuje ova oblast.

Dodatni efekti interne revizije umnogome će zavistiti od stepena i brzine uspostavljanja strukture interne revizije u institucijama BiH, ali i od spremnosti menadžmenta i internih revizora za dalji napredak na razvoju funkcije interne revizije u institucijama BiH.

Iz svega iznesenog u ovom izvještaju, primjetno je da je u prethodnom periodu učinjen dodatni napredak u uspostavljanju i razvoju sistema interne revizije, koji se ogleda u objavljivanju i primjeni propisa kojima se definiše sistem interne revizije i funkcionalnog uspostavljanja sistema interne revizije od strane CHJ, s jedne, ali i u kvalitetu vršenja funkcije interne revizije u institucijama BiH, s druge strane.

Ipak, napredak u ovoj oblasti od strane institucija BiH mogao bi i morao bi biti na znatno višem nivou, čime bi se dao dodatni podstrek u razvoju ove oblasti i približavanju Bosne i Hercegovine i njenog sistema javne interne finansijske kontrole evropskim vrijednostima.

4.2. Zaključci Vijeća ministara BiH

Vijeće ministara BiH je, prilikom razmatranja Godišnjeg konsolidovanog izvještaja interne revizije za 2014. godinu, na svojoj 8. sjednici održanoj 21.05.2015. godine, usvojilo sljedeće zaključke:

- Zadužuju se institucije Bosne i Hercegovine koje su u obavezi uspostaviti jedinice interne revizije da nastave započete aktivnosti i preduzmu sve potrebne radnje u vezi s osiguranjem sredstava i provođenjem procedura za zapošljavanje internih revizora kako bi se tokom 2015. godine okončala procedura uspostavljanja i popunjavanja jedinica interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine;

- Zadužuje se Centralna harmonizacijska jedinica da nastavi pružati podršku institucijama koje uspostavljaju jedinice interne revizije i da nastavi aktivnosti razvoja sistema interne revizije u institucijama BiH u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u institucijama BiH, kako bi se uspostavila operativna i funkcionalna struktura interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine.

U vezi s usvojenim zaključcima Vijeća ministara BiH, CHJ je, u skladu sa svojim nadležnostima i kapacitetima, nastavila s aktivnim angažmanom na realizaciji započetih aktivnosti na uspostavljanju i razvoju sistema interne revizije u institucijama BiH. To se, prije svega, ogleda u objavljivanju propisa kojima je uređena ova oblast, ali i u praćenju aktivnosti interne revizije i institucija BiH.

Značajni dokumenti iz oblasti interne revizije koji se odnose na realizaciju zaključaka Vijeća ministara su: Odluka o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 49/12), Pravilnik o zapošljavanju internih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 81/12 i 99/14), te Program obuke i certifikovanja internih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 7/15).

Primjena i provođenje ovih propisa aktuelno je i u ovom izvještajnom periodu. U vezi s tim potrebno je navesti podatak da je CHJ zaprimila 16 od ukupno očekivanih 17 zahtjeva za usaglašavanje pravilnika o unutrašnjoj organizaciji. Svi ovi zahtjevi i prijedlozi pravilnika detaljno su razmotreni u smislu njihove usaglašenosti s važećim propisima kojima je regulisana ova oblast. Nakon što su pravilnici usaglašeni s navedenim propisima, CHJ je, u skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija BiH, dala svoju saglasnost čime su osigurani uslovi za nastavak procedure izmjene pojedinačnih pravilnika o unutrašnjoj organizaciji u dijelu koji se odnosi na internu reviziju.

Stepen realizacije zaključaka Vijeća ministara BiH može se vidjeti iz podataka datih u Tabeli 6. Iz tih podataka uočljivo je da je 11 od 17 institucija u potpunosti do danas okončalo aktivnosti vezane za realizaciju zaključaka VM BiH i uspostavljanja funkcije interne revizije, a to su sljedeće institucije:

- Ministarstvo finansija i trezora BiH,
- Ministarstvo pravde BiH,
- Ministarstvo odbrane BiH,
- Parlamentarna skupština BiH,
- Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH,
- Uprava za indirektno oporezivanje BiH,
- Obavještajno-sigurnosna agencija BiH,
- Granična policija BiH,
- Ministarstvo civilnih poslova BiH,
- Državna agencija za istrage i zaštitu - *SIPA* i
- Služba za zajedničke poslove institucija BiH.

U 10 od 11 navedenih institucija već je funkcionalno uspostavljena interna revizija. U 2016. godini očekuje se da će se i u Službi za zajedničke poslove institucija BiH u potpunosti popuniti i staviti u funkciju jedinica interne revizije.

Svoje obaveze djelimično su ispunile, preduzimajući aktivnosti na stvaranju uslova za uspostavljanje interne revizije, a time i na realizaciji zaključaka Vijeća ministara BiH, sljedeće institucije:

- Ministarstvo vanjskih poslova BiH,
- Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH,
- Ministarstvo komunikacija i prometa BiH,
- Agencija za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine – IDDEEA i
- Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH.

Ovdje je potrebno napomenuti da je interna revizija koja egzistira u Ministarstvu vanjskih poslova BiH uspostavljena kao Ured za reviziju koji jednim svojim dijelom obavlja poslove interne revizije, a drugim poslove inspektorata za konzularne poslove u MVP-u. Ovim izvještajem tretiran je samo organizacioni dio koji se bavi internom revizijom. Ministarstvo vanjskih poslova BiH uradilo je novi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u koji je ugrađena jedinica interne revizije s nadležnostima, organizacijom, radnim mjestima i opisom poslova koji su u potpunosti usklađeni s propisima o internoj reviziji. Prijedlog Pravilnika je u fazi pribavljanja mišljenja nadležnih institucija, nakon čega će biti upućen Vijeću ministara Bosne i Hercegovine radi dobijanja saglasnosti.

Svoju obavezu za uspostavljanje funkcije interne revizije i realizaciju usvojenih zaključaka Vijeća ministara BiH još nije ispunilo Ministarstvo sigurnosti BiH. Ovakav postupak Ministarstva sigurnosti BiH, koji se ogleda u neispunjavanju svojih obaveza po zaključcima Vijeća ministara BiH, Ministarstvo sigurnosti nije adekvatno obrazložilo.

Aktivnosti na uspostavljanju jedinica interne revizije i njihovog kadrovskog popunjavanja započete su i uveliko zavise od stava i aktivnosti menadžmenta institucija, njihovih planova i budžeta, kao i od odobrenog plana zapošljavanja.

Na kraju ćemo podsjetiti da je interna revizija, u skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija BiH, kao i u skladu s definicijom iz usvojenih standarda interne revizije, nezavisno, objektivno uvjeravanje i konsultantska aktivnost kreirana s ciljem da se doda vrijednost i unaprijedi poslovanje organizacije. Ona pomaže organizaciji da ostvari svoje ciljeve osiguravajući sistematičan, disciplinovan pristup ocjeni i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizikom, kontrolama i procesima upravljanja.

Broj: 02-1-16-7-36-30/16

Sarajevo, 28.03.2016. godine

DIREKTOR

Ranko Šakota

